

«ИБРАТЛИ ОИЛА» ҒОЛИБИ МИСРГА САЁХАТ ҚИЛАДИ

« Бугун давр биздан оила институтини мустақкамлаш масалаларига чуқур илмий ёндашувни, соҳада илмий-тадқиқот муассасалари ва жамоат ташкилотлари билан яқин амалий ҳамкорликда иш олиб боришни талаб этмоқда.

Шундагина оилалар муаммоларини ҳал этиш, ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш ва кишилар онгига «Оила – жамият ва давлат ҳимоясида» конституциявий принципини сингдириш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги «Оила» илмий-амалий тадқиқот маркази томонидан Хотин-қизлар кўмитаси, Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича республика кенгаши, Республика маънавият ва маърифат маркази каби қатор ташкилотлар ҳамкорлигида ташкил этилган «Ибратли оила» республика кўрик-танлови ҳам ана шу мақсадларга хизмат қилади.

Президентимизнинг 2018 йил 2 февралдаги «Хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш ва оила институтини мустақ-

камлаш соҳасидаги фаолиятни тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонида замонавий оилани ривожлантириш, намунали оилаларнинг ҳаётий тажрибаларини оммалаштириш, хотин-қизларнинг жамиятдаги ўрнини ошириш ва «Соғлом оила – соғлом жамият» концептуал ғоясини ҳаётга татбиқ этиш каби муҳим масалалар ўрин олган. «Ибратли оила» кўрик-танловидан кўзланган мақсад ҳам оилалар мустақкамлигини ошириш, намунали оилалар сафини кўпайтиришдир.

Куни кеча пойтахтимиздаги Банклар ассоциациясининг анжуманлар залида мазкур кўрик-танловнинг якуний республика босқичи ғолибларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

Иккинчи бор ташкил этилган «Ибратли оила» кўрик-танловига қизиқувчилар сонининг кўпайганлигини танловда ўтган йилга нисбатан 55 мингдан зиёд, яъни 70 мингга яқин оилалар иштирок этганидан ҳам билсак бўлади. Танловнинг республика босқичига оилавий кадриятларни эъозлайдиган, жамоат ишларида фаол, маҳаллада ибрат қилиб кўрсатса арзийдиган энг намунали 14 нафар оила саралаб олинди. Якуний босқичда оилалар «Энг ибратли жамоат ишларида фаол оила», «Энг ибратли маърифатли оила», «Энг ибратли тадбиркор оила», «Энг ибратли аҳил оила», «Энг

ибратли оилавий кадриятларни улуғлаган оила» каби қатор номинациялар бўйича диплом, статуетка, китоблар жамланмаси ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирландилар.

– Ибратли оила бўлиш сири, аввало, ота-онанинг бир-бирига бўлган муносабатида. Агар улар аҳил-иноқ бўлиб, ўзаро ҳурмат асосида яшашса, фарзандлар ҳам шунга қараб, тарбия олишади. Ота-онанинг китоб ўқиганини кўрмаган фарзанд ҳеч қачон китобга ошно бўлмайди. Биз фарзандларимизни болалигидан китобга муҳаббат руҳида тарбиялаганмиз. Оилавий кутубхонамизда мингдан зиёд ўзбек ва жаҳон адабиёти дурдоналари бор, – дейди «Энг ибратли китобхон оила» номинацияси билан тақдирланган навоийлик Олия опа Сидикова.

Маҳаллада ёш оилаларга ҳар томонлама ибрат бўлиб келаётган Тошкент шаҳридан Ражабовлар оиласи 3-ўринга, Самарқанд вилоятдан Норматовлар оиласи 2-ўринга, Тошкент вилояти Ангрен шаҳридан Исмоиловлар оиласи 1-ўринга муносиб кўрилди.

– Оиламизнинг бугунги кунда маҳалладаги ўрни, фарзандларимиз эри-

шиб келаётган санъат, спорт соҳасидаги ютуқлар, маҳалламиз билан ҳамкорликда боқувчисини йўқотган, кам таъминланган оилаларга ёрдамимиз, жамоат ишларидаги фаолиятимиз ушбу кўрик-танловда ғолиб бўлишимизга туртки бўлди, деб ўйлайман. Маҳалла негизида барпо бўлаётган ҳар бир оила борки, оила тинчлиги, фарзандлар камоли юртимизнинг фаровонлигига замин яратишини ёддан чиқармаслиги зарур, – дейди 1-ўринни эгаллаб, Миср Республикасига икки кишилик йўлланмани қўлга киритган «Энг ибратли инновацион, замонавий оила» бошлиғи Аъзам Исмоилов.

Оила – мўъжаз Ватан. Кадриятлар улуғланган оилада тарбияланган ҳар бир ўғил-қиз юрт шаънини улуғлайдиган, эл фаровонлиги йўлида фидойи инсонлар бўлиб вояга етади.

Маҳфуза ПЎЛАТОВА

ОДАМ...»

аянчли тақдири

бағрига босиб ўзини сувга отади. Ўша гап-сўздан ҳайиқилган кўни-қўшнилари билан ҳали дунёга келиб, бир ёруғ кун кўрмаган болаларнинг юмшоқ таналарини ерга кўмадилар.

Аллоҳ, бу берган омонат жонларнинг ҳаққини сўрамай-дими Қиёматда?! Сўрайди! Тотувликда яшаганга нима етсин! Лекин тотувлик бўлмаса, жабру зулм бўлса, кизимиз уйимизга сизсин.

Калтак еб ўлганидан кўра, эрсиз бўлса-да, бу дунёда яшаб юргани макбул эмасми?

Учинчидан, такрор айтаман, жон – Аллоҳнинг омонати, бир инсоннинг жонига тажовуз қилиш – бутун инсониятга тажовуз қилишга баробар гуноҳ саналади. Худди шундай, кўнгил – Аллоҳнинг жойидир. Бир инсоннинг кўнглини вайрон қилиш – Каъбани вайрон қилиш билан баробардир, деган гап шунчаки гап эмас. Бу Аллоҳнинг иродасидир. Пирларимиз «Кўл – ишда, кўнгил – Аллоҳда», – деганлари ҳам чиройли гап қилиш учун айтилмаган. Инсоннинг калбига дунё ва дин бирдек жойлаша олмайди, қалбида заррача кибри бўлган инсон қалбига Аллоҳ қирмайди, дейдилар. Бир-биримизга яхши сўзларни айтсак, ноҳақ бир кўнглини вайрон қилмасак эди. Шу жумладан, заифа қизларимизнинг қалбларини вайрон қилмайлик на аччиқ сўз билан, на ҳирсли кўз билан, на бир зарра жаҳлдор қараш билан...

Тўртинчидан, интернет ҳақида айтганимиз. Ижтимоий тармоқлар инсонлар дардларини очик айта олсин, деб саҳифаларни истаган исмида ва истаган сурат билан очиш имконини беради. Шу туфайли кекса одам ёшликдаги суратини кўйиб ҳам ё бошқа бир ёшликнинг суратини кўйиб ҳам очаверади. Эракки киши номидан очилган саҳифа ортида аслида аёл турган бўлиши мумкин, киз деб хат ёзаётганингиз аслида эракки томондан очилган бўлиши мумкин. Кампир ёзаётган бўлади 18 ёш кизнинг сурати ортида, мункиллаган чол ёзаётган бўлади навқирон спортчининг суратини кўйиб аккаунтида... Танимган одам билан ёзаётгани учун ота ўз кизига ишқ изхор қилиб кўйиши мумкин, ўғил онасига сўлаги оқиб, мактуб битаётгандир... Билмаган одамлар билан яқин танишиб кетиш, қолаверса, ўзининг тақдирини бегонага, баъзан ҳатто дунёнинг бошқа мамлакатидоғи нотанишга топшириш, ҳатто тану жонини ҳавола этиш аянчлидир.

Интернетдан қайтармоқчи эмасмиз ва қайтариб бўлмайди ҳам. Интернетнинг минглаб фойдали томонлари бор. Пичоқ билан тарвуз кесиш ҳам мумкин ёки одам сўйиш ҳам имконлидир. Ҳамма гап пичоқ ушлаган инсоннинг қалбидадир. Интернет ҳам шу – турли инсонларнинг кўлидаги бир воситадир. Ўз эҳтиётингни қилганинг, Аллоҳ берган омонат жонининг кадрини билганинг дурустдир.

«ТЕЗ ЁРДАМ»ГА

КИМНИНГ ЁРДАМИ ЗАРУР?

«Яқинда университетимизда бир фалокат содир бўлди. Таниш қизлардан бири бино зинасидан тушаётганида хушидан кетиб йиқилибди. Эшитиб оқиб, университет тиббиёт хонаси томон югурдим. Ҳаммани кўрқитиб юборган шекилли, эшик ёнида бир қанча талабалар тўпланиб туришарди.

Тиббиёт хонасига кирдим. Ҳамма кўрқиб қолган, кимнингдир кўлида сув, кимдир кизнинг қўл-оёқларини иситиш билан овора, ҳамшира дори-дармон бериб, беморни хушига келтириш учун ҳаракат қилипти.

Бирок ҳеч бир муолажа фойда бермади, бемор баттар қалтираб, кўзидан тинмай ёш оқар, нафаси қисилиб, қўл-оёқлари музлаб кетаётган эди. Вазият ўнганмаганини кўрган устозимиз «Тез тиббий ёрдам»га кўнғироқ қилди. Беморнинг исм-шарифи, ҳозирги аҳволи ҳақидаги обдон савол-жавоблардан кейин, ўқитувчимиз университет жойлашган манзилни қайта-қайта тушунтира кетди. Университет йўл ёқасида эмас, кўп қаватли бинолар орасида жойлашган.

Ҳаммамиз тез ёрдам тезроқ келишини бегона бўлиб кута бошладик, бемор танишимнинг аҳволи эса ҳеч яхшиланмас эди. Орадан ўн беш дақиқа ўтди ҳамки, тез ёрдам машинасидан дарак йўқ. Бир курсдошим билан университет дарвозаси ёнига чиқдик, яна тез ёрдамга кўнғироқ қилдик ва «йўлда, боряпти» деган жавоб олдик. Балки топиб кела олишолмаётгандир, деган ўйда кўча бошига чиқдик. Ҳарқалай бироз ўтиб, тез ёрдам машинаси кўринди. Машинанинг ёнига бориб, қайси тарафга бурилиши кераклигини тушунтирдик ва улар ортидан югурдик. Шифокор машинадан тушиб, университет биносига кирди-ю «тиббиёт хонаси» қайси тарафда эканини билмай ҳар тарафга аланглай бошлади. Қизиқ, шифокор, бунинг устига тез тиббий ёрдам машинаси олтидан талабалар бепарво ўтиб кетяпти, биров нима бўлди, ким керак деб сўрамаса...

Хуллас, бемор ётган хонани шифокорга кўрсатиб юбордигу, дарсга кирдик. Бирок бутун хаёлим айтилган манзилни тез топиб келолмайдиган «тез ёрдам»га кетди...

Кейин эшитсак, бемор шифохонага олиб кетилган. Биргаликда шифохонага борган ҳамроҳ қизнинг айтишича, йўлда кетаётганда бир ҳайдовчи «тез ёрдам» машинасига йўл бермай, ўтиб кетмоқчи бўлган ва тўқнашиб кетишига оз қолган. Бунинг эшитиб, «Нега ҳар доим «тез ёрдам» кечикишини танқид қиламиз, унинг ҳаракатлишига тўқнаш қилаётганимиз кўзимизга кўринмайди?» деган савол миямда чарх урди. Ҳаёти хавф остида бўлган бир беморга ёрдам бериш учун

ошиққан «тез ёрдам»га баъзида ёрдам керак бўлиб қолмаётганимикин?

Шошаётган «тез ёрдам» машинасига йўл бермай, бепарво ўтиб кетаётган ҳайдовчиларни кўп кўрганмиз. Сиренани ёкиб келаётган «тез ёрдам» машинасининг кўмагига, балки бизнинг яқинларимиздан бири кўз тутиб тургандир. Қолаверса, кимнингдир фарзанди, отаси ёки онаси, жон-жигарининг ҳаёти қил устида турган бўлиши мумкин-ку?..

Ривожланган мамлакатларда йўлнинг бир қисми тез ёрдам ёки шу каби фавқулодда ҳолатдаги машиналар учун доим очик туради. Ҳатто йўл тирбанд бўлиб қолса ҳам ўша йўлакка бошқа автомашиналар кирмайди. Бизда-чи? Яқинда гувоҳ бўлдим, чироқларини ёкиб, сирена овозининг чинқиришига қарамай йўл тирбанд, тез ёрдам машинаси ўртада қолиб кетган. Унинг ичида аҳволи оғир бир бемор ўлим билан олишаётгани аниқ эди...

Баъзида тез тиббий ёрдам чақирганимизда, уйимиз ичкарироқда жойлашган бўлса, манзилни тушунтиришга ҳам анча вақт кетади. Ваҳоланки, «Yandex taxi»га манзил ёзиб ташласак, узоғи билан беш дақиқада етиб келишади. Наҳотки тез ёрдам машиналарини ҳам манзилни осонлик билан топиб келишлари учун мана шундай GPS-навигаторлар билан таъминлаш имкони бўлмаса?! Ахир баъзан ёрдамнинг бир дақиқа олдин кўрсатилиши ҳам бир инсон ҳаётини асраб қолиши мумкин-ку!

Тошкент шаҳар тез тиббий ёрдам станцияси бош шифокори Даврон Султоновнинг қайд этишича, манзил ноаниқ кўрсатилиши ҳам кўп ҳолларда машина кечикиб боришига сабаб бўлади: «Кўча-кўйда йўловчиларнинг тоби қочиб қолганда ёки қандайдир бахтсиз ҳодиса юз берганда тез ёрдам чақирилса, кўпинча манзил нотўғри кўрсатилади. Берилган рақам бўйича алоқага чиқилса, тез ёрдам чақирган одам аллақачон воқеа жойидан кетиб қолган бўлиши мумкин. Кўча номили нотўғри берилган, мўлжал ноаниқ кўрсатилган вақтлар ҳам кўп бўлади. Бу эса ўз-ўзидан ёрдамнинг етиб боришини кечиктиради.

Давлатимиз раҳбарининг ўтган йили имзоланган «Ўзбекистон Республикасида тез тиббий ёрдам хизматини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори юртимизда тез тиббий ёрдам хизматини янада ислоҳ қилишда катта аҳамиятга эга. 2019-2021 йилларда тиббий техника ва жиҳозлар, GPS-трекерлар ва планшетлар, ҳар бир машина учун

видеорегистраторлар харид қилиниши кўзда тутилган эди. Бирок уларнинг амалий исботи ҳозирча кўзга кўринмапти, негадир.

Куни кеча курсдошим билан таксида кетаётган эдик. Биз ўтирган машинанинг олтидан тез ёрдам машинаси чиқиб қолди. Ҳайдовчи жаҳл билан ичида нималардир деб гўлдилар, олтидаги машиналардан ўзиб кетмагани учун жаҳл қиларди. Аввалига бизни тезроқ манзилга боришимизни ўйлаб шошаётгандир, деган хаёлда «Шошилмасдан юраверинг, тез ҳайдаш шарт эмас», дедик ҳайдовчига босиқ оҳангда. Ҳайдовчи бўлса: «Шундай ҳамма машинага йўл бериб, секин юраверсам, тирикчилик нима бўлади?» деди гапимиздан норози бўлиб. Тортишишдан фойда йўқлигини сездигу, тез ёрдам машинасини кузатдик. Атрофидаги баъзи ҳайдовчилар четга ўтиб йўл беряпти-ю, қолганлари ҳеч нима кўрмагандай тез ёрдам машинаси билан пойгага отлангандай гўё.

Биргина мисол: жорий йил 11 сентябрь куни тонгги соат 7:25 да Тошкент халқаро аэропортидан чақирув марказига 60 ёшли кишининг соғлиги ёмонлашиб, хушидан кетгани ҳақида чақириб тушади. Бу маълумот зудлик билан Яққасарой туманидаги 10-бўлимга етказилиб, соат 7:26 да «Тез ёрдам» бригадаси чақириб жойига отланади. Бирок, «Яққасарой» тўй-хонасининг ёнидаги йўл тикилинч бўлгани сабабли тез ёрдам машинаси 5-6 дақиқа кутиб қолади. Сигнал чироғи ёниб, чақириб янграб турса-да, атрофидаги ҳайдовчилар йўл беришмаган. «Тез ёрдам» манзилга етиб борганича аэропорт шифокорлари беморга биринчи тиббий ёрдам кўрсатишган. Бирок, кўрсатилган тиббий муолажаларга қарамасдан бемор вафот этган.

Ўзимизга, яқин инсонларимизга тез тиббий ёрдам зарур ҳолларда қандай ҳаракат қилишимизни, ҳар дақиқа қанчалик қадрли бўлишини тасаввур қилиш қийин эмас. Тез ёрдам сал кечикадиган бўлса, жиғибийрон бўламан. Бошқа вақтда эса ўзимизнинг ташвишларимиз билан овора бўлиб, манзилга шошамиз-у, тез ёрдамнинг ўз атрофида учиб кетаётган машиналардан кўмак истаб, шошилиб кетаётганига аҳамият бермаймиз. Ахир, ўша тез ёрдам машинасида ҳам кимнингдир яқини, кимнингдир оила аъзоси борлиги, худди бизга ўхшаб кимдир дақиқа санаб, тез ёрдамнинг йўлларига муҳтож бўлиб ўтиргани ҳақида ўйлаб кўраимизми?

Маҳфуза ПЎЛАТОВА,
«Оила даврасида» мухбири